

El gran satan

Una setmana de guerra, ja: la guerra tan esperada, anunciada, temuda o desitjada, i l'espectacle —de la guerra i dels seus efectes— és efectivament prodigiós, únic i sense precedents. Tan prodigiós que ja pot dir-se que no hi ha hagut mai una guerra com aquesta guerra. Una meravella de la tecnologia punta, un miracle de la capacitat ofensiva per ordinador, i un altre de la capacitat defensiva per astúcia i enterrament, les capacitats militars de l'espècie humana portades a la seua expressió més alta, etcètera. I per excreix, una guerra on sembla que l'única cosa que no abunda son les víctimes que tant d'esforç militar hauria de produir. Només en veiem, del fenomenal desplegament bèl·lic, innocents imatges repetides, generalment nocturnes, d'una mena de focs artificials, coets i carcasses, les cares dels corresponsals, imatges en blanc i negre de les càmeres incorporades a les bombes, i algun moviment de tancs pel desert. De font iraquiana, les víctimes de les trenta mil tones de bombes en vuit dies són només trenta-una. Toquen a unes mil tones per cap, i això tampoc no havia passat mai. Ni que hagen caigut menys de dotzena i mitja d'avions alitats després de prop de quinze mil missions de combat. Un aparell caigut, si fa no fa, per cada mil sortides. Al·là i Déu són, en efecte, grans i miraculosos.

Tan escàs victimari reconegut, però, no impedit la general cixida al carrer de tot el pacifisme militant d'occident, i de tot el bel·licisme abrandat de l'orient. L'actitud dels pobles àrabs, de Rabat fins a Amman, és diàfana: no estan contra la guerra, sinó contra el fet que els americans i companyia li facen la guerra a Saddam Hussein. Quant a les causes del conflicte, la invasió i annexió de Kuwait ("¿Kuwait? ¿Què és Kuwait?", deia un jove manifestant), les Nacions Unides, la implacable crueltat de la dictadura saddamita, i alguns altres detalls, no en volen saber res.

Quant a la guerra, mostren un entusiasme fervorós: armes, entrenament i que els envien a l'Iraq, això és el que demanen. I a les meques no pregunten per la pau, precisament. Preguen Al·là que intervinga, com és obligació seua, en la guerra santa contra els infidels. És la guerra del bé contra el mal, de les forces del cel contra les de l'infern guiades pel Gran Satan. Cada víctima enemiga, per tant —cada coet que cau a Tel Aviv, sobretot si causa mort—, és motiu de jubilosa celebració. Cada víctima pròpia, és un màrtir que va directe al paradís. Són punts de doctrina elemental: pàrvuls i universitaris, taxistes i professors, muftís i mares de família, joves i vells, l'acord és unànime i perfecte.

Els nostres pacifistes no mostren, ai las, una coherència doctrinal tan rodona. En primer lloc, ser pacifista, o manifestar-se com a tal, se suposa que vol dir ser enemic de la guerra, com a tal i en tant que tal, estar activament en contra de *totes* les guerres, no d'una sola, perquè totes les guerres són destructives, injustes i inhumanes. D'acord, això hauria de ser. Però jo no recorde que, de Sevilla a Berlín i d'Estocolm a Roma, s'hagen produït aquests últims anys moltes manifestacions per, entre d'altres, les guerres següents: la guerra del Txad, la guerra d'Angola, la guerra de Moçambic, la guerra d'Eritrea, la guerra d'Ogaden, la guerra de Somàlia, la guerra de Cambòdja, la guerra de Sri Lanka, la guerra de l'Afganistan. En moltes d'aquestes guerres hi ha hagut més pèrdua de vides humanes, més dolor i més destrucció de cases, béns i recursos *civils* del que hi haurà previsiblement en la guerra del Golf. Jo m'hauria apuntat a alguna manifestació contra alguna d'aquestes guerres. Però no n'hi ha hagut. Potser eren —són encara, algunes— guerres massa remotes per a afectar el pacifisme europeu. O potser és que només

cal manifestar-se quan hi ha "intervenció estrangera". Però al Txad hi hagut intervenció francesa i líbia, a Angola intervenció cubana, a Moçambic intervenció sud-africana, a Sri Lanka intervenció índia... i tampoc. Res. Ni mitja manifestació. O potser és que no cal manifestar-se contra totes les guerres, perquè seria massa cansat, i cal triar-ne alguna més pròxima i descarada, on l'agressió siga del tot impresentable. Però ningú no va muntar manifestacions l'agost passat, posem per cas, quan el Saddam Hussein va atacar, ocupar i annexonar Kuwait.

He revisat el calendari de guerres dels últims deu o quinze anys, he comparat variables, circumstàncies i condicions, i no n'he pogut traure cap conclusió aplicable al pacifisme coherent. El cas més escandalós és l'Afganistan: vuit anys de guerra continuada, intervenció exterior, país gros contra petit, poderós contra miserables, un milió de morts, dos o tres milions de refugiats, destrucció i arrasament total. Però res: ni un manifest decent —que jo recorde— ni una manifestació, ni un dia de vaga escolar. Finalmente, he arribat a una única explicació possible: hi ha pacifisme actiu, amb manifest, manifestació i vaga, quan (i *només quan*, és a dir *si i només si*) hi ha intervenció directa dels americans. És llavors, i només llavors, que el pacifisme europeu s'activa i marxa. Acceptaré que estic equivocat si algú em compara satisfactòriament les reaccions i manifestacions contra les guerres on entren directament els EUA i les guerres on no entren els EUA, mantenint invariables la resta de circumstàncies. I si no, caldrà acceptar que hi ha un acord de fons entre pacifistes europeus i bel·licistes àrabs: l'acord sobre quines són a priori les forces del mal. L'acord sobre els dimonis i el Gran Satan. Aiatollah Khomeyni *dixit*.

Joan F. Mira